

114837 - Vefât etmiş babasının ruhuna sadaka-i câriye olması için evin nafakasından harcama yapabilir mi?

Soru

Vefât eden babamın -Allah ona rahmet etsin- ruhuna sadaka-i câriye olması için harcama yapmam câiz midir? Çünkü ben çalışmıyorum. Eğer bu davranışım câiz ise, gurbette çalışan kocamdan bu konuda izin almam gerekir mi? Yoksa kocamın bana gönderdiği harçlıktan mı harcayayım?

Detaylı cevap

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Babanızın adına arasıra sadaka vermeniz veya vakıf demek olan sadaka-i câriye olarak tasadduk etmek câizdir. Örneğin bir câmi yaptırmak veya su soğutucusu (sebil) satın almak veya Kur'an-ı Kerim ya da faydalı ilim kitapları bastırıp dağıtmak gibi kalıcı eserler için malınızı harcayabilirsiniz. Bu eserler kaldığı (insanlar bunlardan istifâde ettiği) sürece sevabı babanıza ulaşır.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ
عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ
يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ. [رواه مسلم]

“İnsan

öldüğü zaman, amelinin sevabı kesilir. Ancak (hayrın devamlı olması ve faydasının kesilmemesi sebebiyle) şu üç şeyin sevabı kesilmez: Sadaka-i Câriye (müslümanların yararlanması için bir şeyi Allah rızâsı için vakfetmek gibi), faydalı ilim (insanlara Allah rızâsı için dînî ilimleri öğretmek veya bunun için kitap yazmak gibi), kendisine duâ eden hayırlı evlât (insan vefat ettikten sonra arkasında kendisine rahmet ve mağfiretle duâ eden birisini bıraktığı zaman, o evlâdın duâsı, yabancı bir kimsenin duâsından daha çok kabûle şayandır).”[1]

Eğer kocanız size bir harçlık yolluyorsa ve yolladığı bu harçlık size âit olup da onu dilediğiniz gibi harcayabiliyorsanız, bu takdirde bu maldan tasadduk edebilirsiniz. Çünkü bu mal, dînen sizin mülkünüz sayılır. Yok eğer bu harçlık, sadece sizin için bir iâşe ve nafaka ise, ondan arta kalan mal da kocanızın mülkü olarak kalıyor ve kocanızın sadaka vermenize veya ondan almanıza açıkça izin veriyorsa veyahut da onun ahlâkından ve durumundan bu harçlıktan sadaka vermenize rızâ gösterdiğini biliyorsanız, size bir günah yoktur. Bundan dolayı da inşaallah hem size, hem de kocanıza ecir vardır.

Nitekim Âişe’den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا،
غَيْرَ مُفْسِدَةٍ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا، وَلَهُ مِثْلُهُ بِمَا اكْتَسَبَ،

وَلَهَا بِمَا أَنْفَقَتْ، وَلِلْحَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ مِنْ غَيْرِ أَنْ
يُنْتَقِصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْئًا. [رواه البخاري ومسلم]

“Kadın, kocasının evinden israf etmeden ve kocasına zarar vermeden infak ederse (sadaka verirse), ona infakın (sadakanın) sevâbı, kocasına da kazanmasının sevâbı verilir(yaptığı infak sebebiyle ecri kendinin; malı kazanması sebebiyle bir o kadarı da kocasının olur). Hazinedâra da o kadar sevâp verilir. Onlardan hiçbiri diğerinin sevâbından bir şey eksiltmez (koca bu sevâbı o şeyi kazandığı için, kadın da hayırda harcadığı için hak etmiştir).”[2]

Eğer kocanız size izin vermezse veya bu harçlıktan sadaka verdiğiniz takdirde onun hâlinden bundan râzı olmadığını biliyorsanız, onun izni olmadan onun malından tasadduk etmeniz câiz değildir.

Nitekim Ebu Umâme el-Bâhilî’den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

لَا تُنْفِقِ الْمَرْأَةُ شَيْئًا مِنْ بَيْتِهَا إِلَّا بِإِذْنِ رَوْجِهَا. فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَلَا الطَّعَامَ؟ قَالَ: ذَاكَ أَفْضَلُ أَمْوَالِنَا. [رواه أبو داود صححه الألباني في صحيح أبي داود]

“Kadın, kocasının izni olmadan evinden bir şey infak etmesin (sadaka vermesin).”

Bunun üzerine:

-Ey Allah'ın elçisi! Yiyecek de mi (infak etmesin)? diye soruldu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

-Yiyecek, mallarımızın en değerlisidir, buyurdu.”[3]

Yukarıdaki birinci hadis, âdet

üzere koca tarafından hoşgörüle karşılanan basit bir tasadduk etmeye (infaka) veya kadının, kocasının engel olmayacağını bildiği tasadduk etmeye (infaka) yorumlanır.

İkinci hadis ise, kadının,

kocasının malından çok tasadduka veya kadının, kocasının yasaklayacağını ve bundan hoşlanmayacağını bildiği tasadduka (infaka) yorumlanır.

Eğer kocanın,

karısının tasadduk etmesine izin verip-vermeyeceği konusunda bir şüphe hâsıl olursa, kadının, kocasından izin alması gerekir. Çünkü bu konuda aslolan; izni olmadan başkasının malında tasarrufta bulunmamak ve onu harcamamaktır.

İlmî Araştırmalar ve

Dâimî Fetvâ Komisyonu fetvâlarında şöyle gelmiştir[4]:

“Bu konuda aslolan şudur: Bir kadının, izni olmadan kocasının malından tasadduk etme hakkı yoktur. Ancak âdet üzeri basit olan bir miktarı tasadduk etmesi bunun dışındadır. Örneğin komşuya iyilikte bulunmak ve dilenciye sadaka vermek gibi basit bir sadakalar, kocanın

malına zarar vermez. Sevâbı ise, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu hadisi gereği ikisinin arasında pay edilir:

إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ رَوْجِهَا،
غَيْرَ مُفْسِدَةٍ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا، وَلَهُ مِثْلُهُ بِمَا اكْتَسَبَتْ،
وَلَهَا بِمَا أَنْفَقَتْ، وَلِلْحَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ مِنْ غَيْرِ أَنْ
يُنْتَقِصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْئًا. [رواه البخاري ومسلم]

“Kadın, kocasının evinden israf etmeden ve kocasına zarar vermeden infak ederse (sadaka verirse), ona infakın (sadakanın) sevâbı, kocasına da kazanmasının sevâbı verilir(yaptığı infak sebebiyle ecri kendinin; malı kazanması sebebiyle bir o kadarı da kocasının olur). Hazinedâra da o kadar sevâp verilir. Onlardan hiçbiri diğerinin sevâbından bir şey eksiltmez (koca bu sevâbı o şeyi kazandığı için, kadın da hayırda harcadığı için hak etmiştir).”[5]

Bu konuda (47705) nolu sorunun cevabına bakabilirsiniz.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Müslim;
hadis no:1631

[2] Buhârî, hadis no: 1425.
Müslim, hadis no: 1024

[3] Ebu Davud, hadis no: 3565.

Elbânî, 'Sahih-i Ebî Davud'da hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

[4] İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu Fetvâları,

c: 10, s: 81

[5] Buhârî ve Müslim